

NAAR EEN SLAGKRACHTIG VOLWASSENENONDERWIJS?

KANSEN OP LEREN, INTEGREREN EN
KWALIFICEREN, EEN LEVEN LANG.

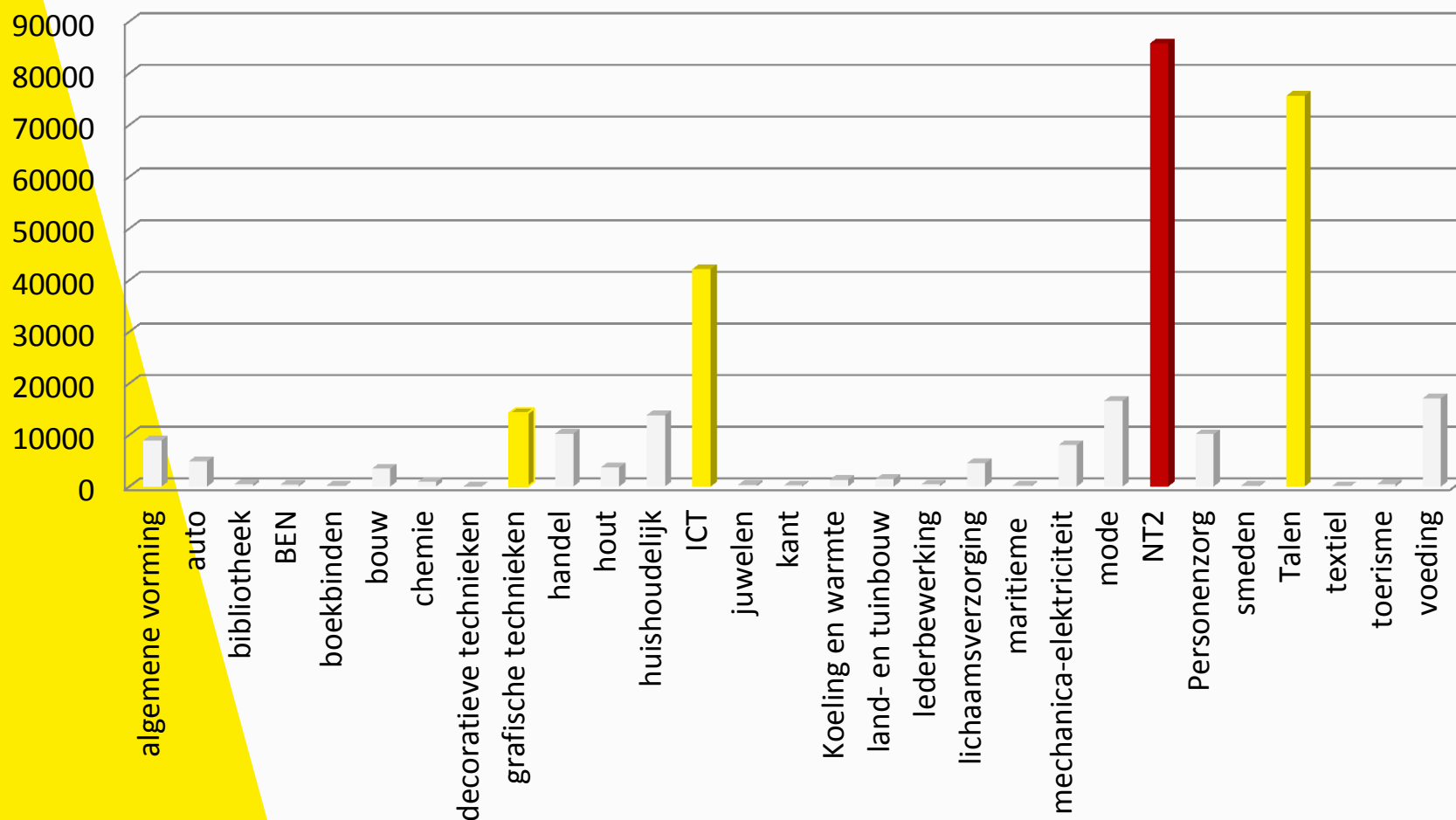
Brussel, Vlaamse Onderwijscommissie

21 juni 2016

HOE IS HET MET DE KWALITEIT VAN HET VOLWASSENENONDERWIJS GESTELD?

- Focus op secundair volwassenenonderwijs en CBE, gebaseerd op doorlichtingen en thematische onderzoeken (NT2, EDAS, Kansen kernen, begeleider in de kinderzorg...)
- HBO5 en SLO behoren sedert 2006/2007 niet tot de bevoegdheid van de inspectie
- **Dé** kwaliteit van **hét** volwassenenonderwijs...
- **SVWO**: meer dan 300.000 unieke inschrijvingen, 29 studiegebieden, 303 opleidingen... in 2014-2015

Studiegebieden SVWO (volgens het aantal unieke inschrijvingen 2014-2015)

SVWO: WAT ZIJN DE TROEVEN?

- *Maatschappelijke betekenis: onderwijs dat bijdraagt tot sociale cohesie, inspeelt op de toenemende vergrijzing, sociale promotie ook voor de nieuwe Vlaming...
- *Breed aanbod en potentieel groot bereik
- *Laagdrempelig aanbod qua kostprijs
- *Dicht en fijnmazig netwerk van lesplaatsen (1734)
- *Sterk uitgebouwd promotiebeleid
- *Modulair aanbod met tussentijdse certificering en mogelijkheden tot leertrajecten op maat
- *Opleidingsprofielen en netoverschrijdende leerplannen: transparant aanbod
- *Sterke beroepsopleidingen bijvoorbeeld Personenzorg
- *Unieke opleidingen met maatschappelijke betekenis: EDAS, VGT, bibliotheekopleidingen, BAB, muziekinstrumentenbouw, smeden, boekbinden, talen...
- *Aanbod voor gedetineerden
- *Digitalisering en afstandsonderwijs
- *Groeiende aandacht voor leerondersteuning en trajectbegeleiding
- *Gedeeld leiderschap en middenkader
- *Kwaliteitszorg met betrokkenheid van de klant
- *Cursistentevredenheid door laagdrempelige en volwassen aanpak, sterke betrokkenheid van leraren op de cursist, het 'niet-schools' leerklimaat...

SVWO: WAT ZIJN DE WERKPUNTEN EN UITDAGINGEN?

*Grote kwaliteitsverschillen tussen de centra:

- beleidsvoerend vermogen en onderwijskundig beleid
- profilering
- pro-activiteit van het beleid
- gebrekkig zicht op de beleidsruimte

*Publiekstrekkers Talen en ICT in sterk dalende lijn

*Systematisch gebruik van een aantal beroepsopleidingen voor persoonlijke ontwikkeling, lang niet altijd programmatie van volledige opleidingen

*Versnippering en gebrek aan rationele inplanting

*Concurrentieel model dat:

- samenwerking verhindert tussen CVO onderling en tussen CVO en CBE
- kwaliteit bedreigt
- gemis aan een platform (consortia)

*Wisselende samenwerking met stakeholders

*Weinig flexibiliteit in programmatie, gebonden aan regels en procedures versus een trendgevoelig aanbod

*Datamonitoring en databeleid

*Kwaliteitszorg tot op de werkvloer

HET TWEEDEKANSONDERWIJS

Troeven?

- In opmars
- Groeiende bekendheid
- Maatschappelijke betekenis
- Antwoord op ongekwalificeerde uitstroom
- Modulair aanbod
- Inzet op trajectbegeleiding en trajecten op maat
- Aandacht voor de multi-problematiek van de cursist
- Betrokkenheid op de cursist
- Groeiende afstemming (intake- en vrijstellingenbeleid)
- Federatie TKO: gezamenlijke belangenbehartiging en start helikopterzicht

Werkpunten en uitdagingen?

*Wingebied voor kwaliteit (!)

- 70% voldoet niet
- Functionaliteit van het aanbod, probleemoplossende vaardigheden, strategieën en attitudes
- Weinig uitdagende leervormen
- 'Klassieke' onderwijsorganisatie
- Falende afstemming met de beroepstrajecten
- Heterogeniteit en differentiatie

*Niveauverschillen in vergelijking met:

- Centrale examencommissie
- Leerplichtonderwijs

*Cursistenvolgsysteem en gespecialiseerde leerondersteuning

*Bereik van de meest kwetsbare doelgroep:

- CBE
- Zoals EDAS...
- Anderstaligen

*Expertisedeling en inhoudelijke samenwerking

*'Oneigenlijk' gebruik: bijspijkertrajecten HO, ondersteunende trajecten, kosteloze cursussen

*Erkenning van het belang van een diploma SO bij partners

*Samenwerking met stakeholders

CBE

Leergebied	Variatie tussen de centra op basis van LUC 2013-2014
Alfabetisering Nederlands tweede taal	15-37%
Informatica- en communicatietechnologie	2-29%
Maatschappijoriëntatie (MO)	4-21%
Nederlands	2-7%
Nederlands tweede taal	27-59%
Talen	0-3%
Wiskunde	2-7%

CBE

Troeven?

- *Goede resultaten bij kwaliteitstoezicht
- *Stabiliteit
- *Onderlinge samenwerking
- *Lokale inbedding
- *Sterk netwerk
- *Gefedereerde ambassadeurs van de laag geschoolde cursist
- *Trajectbegeleiding en maatwerk als handelsmerk

Werkpunten en uitdagingen?

- *Irrationele inplanting van het geletterdheids aanbod door gebrek aan gezamenlijke visie
- *Doelpubliek in het (kosteloos) aanbod ICT en MO; tot 75% en meer 55+-ers
- *Doorstroom naar en samenwerking met CVO
- *Emanciperend karakter van de zorg voor de cursist
- *Infrastructuur en leeromgeving
- *Datageletterdheid

VERKLARINGEN

- Globale visie is breed en onduidelijk
- Autonomie zonder expliciete verwachtingen
- Beleidsruimte is niet gekend op het werkveld
- Complex en contraproductief financieringssysteem: hoe meer maatwerk, hoe minder inkomsten; nood aan een krachtig en hedendaags doelgroepenbeleid tot op het niveau van de cursist
- Concurrentie tussen CVO verhindert samenwerking en expertisedeling
- Te gering onderbouwde vernieuwingsdynamiek; te weinig praktijk- en beleidsvoorbereidend onderzoek
- Vraag naar meer ondersteuning én tot op de werkvloer
- Infrastructuurproblemen gekoppeld aan onvoldoende aandacht voor de kracht van de leeromgeving
- Personeelsproblematiek
- Kwaliteitstoezicht stimuleert kwaliteitsontwikkeling maar gebeurt te weinig

WAT VINDEN ZE VAN DE HERVORMINGSPLANNEN?

- Ontmanteld en vleugellam
 - Veel uitdagingen ineens: SLO, HBO5, NT2, GKK, twee grootste studiegebieden in vrije val (ICT en Talen)
 - Personeelsproblematiek in sommige centra
- Pro-activiteit met verschillende snelheden
- Streven naar behoud van de huidige breedte mét meer middelen...
- Afstemming andere beleidsdomeinen: inhoudelijk en qua timing

AANDACHTSPUNTEN EN UITDAGINGEN

Geef het volwassenenonderwijs een **volwaardige** plaats in het onderwijslandschap door:

- Profileren zonder te 'verarmen' maar te rationaliseren
- Bereik van kansengroepen
- Zichtbaarheid
- Wendbaarheid in programmatie én inhoudelijk
- Planlastreductie!
- Ondersteuning tot op de werkvloer
- Expertisedeling en -opbouw in de centra maar ook op Vlaams niveau!
- Samenwerking binnen het volwassenenonderwijs
- Samenwerking met stakeholders te verstevigen en te verbreden (lokale besturen en OCMW's)
- Erkenning van elders verworven competenties en informeel leren
- Deugdelijk en transparant financieringssysteem: denk in trajecten voor en noden bij cursisten en niet in structuren!
- Hedendaags en open databeleid en andere benchmarks zoals peilingsproeven voor het TKO
- Krachtige leeromgevingen en deugdelijke infrastructuur
- Onafhankelijke leertrajectbegeleiding en toeleiding (leerwinkelconcept)